

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sættes til forhandling.

Aksel Larsen: Jeg skal anbefale forslaget til folketingsbeslutning til vedtagelse, således at folketetinget godkender den i Helsingfors afsluttede samarbejdsoverenskomst.

Jeg gør det ganske vist med det forbehold, at jeg hellere havde set en bedre samarbejdsoverenskomst, som konkret fastlagde det samarbejde, der hidtil har været, og åbnede mulighed for at udvide dette yderligere. Det kunne imidlertid ikke lade sig gøre, da regeringerne modsatte sig det, således at man udformede samarbejdsaftalen på den måde, at der intet måtte være i den, som på nogen måde kunne skabe reelle eller formelle hindringer under de forhandlinger, som Danmark og muligvis også Norge skal til at føre om tilslutning til Det europæiske økonomiske Fællesskab.

Det er noget, jeg allerede har sagt ved første behandling, men jeg tilføjede, at uanset dette er samarbejdsoverenskomsten naturligvis dog af en sådan art, at den kan bruges som grundlag for en udbygning af det nordiske samarbejde. Vi regner så med, at det virkelig vil kunne blive udbygget yderligere, når forhandlingerne om de seks er afsluttet og det forhåbentlig er afgjort, at hverken Danmark eller Norge kommer ind i denne nye udgave af det hellige romerske rige af tysk nation.

Jeg sagde noget lignende ved første behandling, og jeg udtrykte samtidig den opfattelse, at hidtil havde de nordiske lande jo kunnet holde sig fri af romerretten; den havde måttet standse ved Danmarks sydgrænse, men hvis Danmark og Norge kom ind i eller tilsluttede sig de seks landes fællesskab, var det desværre tvivlsomt, om dette forhold kunne vedblive at bevares, og jeg erindrede om, at det juridiske udvalg i Helsingfors også i så henseende har haft betænkeligheder.

Hertil svarede den højtærede udenrigsminister noget, som jeg ser mig nødsaget til at citere. Ministeren sagde — det findes i Folketingstidende 1961-62 sp. 4652 —:

„Det ærede medlem hr. Aksel Larsen taler om noget, han kalder, at romerrettens principper skal indføres i Danmark. Når vi hører det ærede medlem

tale om det, forstår vi jo, at det må være noget af det sorteste og frygteligste, der kan overgå os overhovedet, og vi begriber, at hele Danmarkshistorien i og for sig hviler på, at vi hidtil har afvist romerretten ved Danmarks sydgrænse“.

Ja, jeg er nødt til at standse og indføje den bemærkning, at det er en besynderlig tale af en udenrigsminister, at han, fordi man konstaterer den juridiske kendsgerning, at romerretten hidtil er standset ved Danmarks sydgrænse, tillægger én en påstand om, at hele Danmarks historie gennem 5 000 eller 10 000 år hviler på, at vi har afvist romerretten.

Men lad det nu være. Den højtærede udenrigsminister sagde videre:

„Jeg sad og undrede på, om det ærede medlem hr. Aksel Larsen egentlig ved, hvad romerretten er. Romerretten er kejser Justinians corpus juris, og den stammer fra det 6. århundrede efter Kristi fødsel. Der er ingen tvivl om, at dette retssystem har øvet en betydelig indflydelse over hele den vestlige kulturkreds, også på nordisk ret og på angelsaksisk ret, men til beroligelse for det ærede medlem må jeg tilføje, at romerretten for længst har udspillet sin rolle som levende retskilde. I dag er det de nationale retssystemer, der er relevante, ikke den gamle romerret fra det 6. århundrede.“

Jeg tillader mig et par bemærkninger her til. Jeg kunne naturligvis godt være kommet med visse bemærkninger umiddelbart efter, at den højtærede udenrigsminister talte ved første behandling — men så havde jeg måttet støtte mig på, hvad jeg sådan kunne huske — og i hvert fald gjort opmærksom på, at den højtærede ministers opfattelse af romerretten er fuldstændig forkert, men jeg tænkte, at det var nok bedre at vente og tage dokumenterne med, og dem har jeg så tilladt mig at finde frem.

Lad mig alligevel, inden jeg går over til dem, sige to ting — for det første, at det er jo flintrende ligegyldigt, om romerretten er en levende eller død retskilde, hvis den stadig væk gør sig gældende, og for det andet, at det er besynderligt, at vi har en udenrigsminister, der oven i købet er universitetslært, som går og tror, at romerretten udelukkende er knyttet til et lovværk, der